

**ZORG VOOR NATUUR EN LANDSCHAP
IN DE GEMEENTE EIJSDEN-MARGRATEN**

JAARPROGRAMMA 2013

Roermond, 10 april 2013

Projectnummer 61-000-KL-000

Stichting IKL
Postbus 154
6040 AD Roermond
telefoon 0475 386430
e-mail ikl@ikl-limburg.nl
internet www.ikl-limburg.nl

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	PROJECTEN EN ACTIVITEITEN	4
2.1	Kleine landschapselementen	4
2.2	Hoogstamboomgaarden	5
2.3	Erfbeplantingen	6
2.4	Soortenbescherming	6
2.5	Cultuurhistorie en aardkunde	7
2.6	Monumentaal groen	7
2.7	Burgerparticipatie	8
2.8	Subsidieregelingen	10
2.9	Overige activiteiten	11
3	KOSTEN EN FINANCIERING	13
3.1	Kosten	13
3.2	Financiering door derden	14
3.3	Bijdrage van de gemeente	14

BIJLAGEN

Overzicht landschapsbeheer

Overzichtskaart werklocaties

Overzichtskaart hoogstamboomgaarden

1 INLEIDING

De stichting IKL

De stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL) bevordert de actieve zorg voor het Limburgse cultuurlandschap. Daarbij betreft zij zoveel mogelijk andere partijen. Onder meer met behulp van financiële bijdragen van de provincie Limburg en gemeenten zet de stichting IKL voor dit werk een gespecialiseerde dienst met professionele medewerkers in.

De activiteiten van de stichting IKL richten zich op vier met elkaar verweven werkvelden: groene landschapselementen & erven, cultuurhistorie & aardkunde, soortenbescherming en burgerparticipatie. Daarbij kan de organisatie uiteenlopende rollen spelen. Niet alleen die van uitvoerder van landschapswerk, maar vooral ook die van landschapsmakelaar. Dat uit zich in het bij elkaar brengen van partijen, ideeën en financieringsmogelijkheden voor beheer van landschap en erfgoed. Daarnaast is IKL het kenniscentrum voor landschap in Limburg. De faciliteiten en diensten van de organisatie beslaan het hele scala van voorbereiding, planvorming, advisering, ondersteuning en uitvoering van landschapswerk.

Samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten

Kenmerkend voor de aanpak van de stichting IKL is de gerichte en projectmatige benadering op lokaal niveau. De gemeente speelt daarbij als overheid, die het dichtst bij de bevolking staat, een centrale rol. IKL kiest voor een actieve invulling van de zorg voor natuur en landschap via duurzame samenwerking op gemeentelijk niveau. Het gemeentelijk landschapsbeleid, bij voorkeur uitgewerkt in landschapsontwikkelingsplannen, dient hierbij als kader.

De gemeente Eijsden-Margraten (en de voormalige afzonderlijke gemeenten) en IKL werken al sinds 1983 samen. Deze samenwerking is onder meer gebaseerd op het *Uitvoeringsplan Natuur en Landschap Eijsden* (1994) en het *Uitvoeringsplan Natuur en Landschap Margraten* (1999) en, voor wat betreft de voorgaande periode, op beheersplannen. De nadere concretisering van genoemde plannen heeft plaatsgevonden via jaarprogramma's voor de feitelijke uitvoering.

Het voorliggende jaarprogramma beschrijft de geplande werkzaamheden en activiteiten in de gemeente Eijsden-Margraten in 2013.

Net zoals in voorgaande jaren sluiten de diverse werkzaamheden en activiteiten nauw aan bij het Landschapsontwikkelingsplan Margraten en het Landschapsontwikkelingsplan Eijsden (in wording).

Opbouw van het jaarprogramma

Hoofdstuk 2 van het jaarprogramma bevat puntsgewijs een beknopte beschrijving van de geplande werkzaamheden en activiteiten. De financiële aspecten komen aan de orde in hoofdstuk 3, in een concreet overzicht van kosten en financiering. De ligging van alle landschapselementen en andere werkobjecten is te vinden in de bijlagen die bestaan uit een tabel met bijbehorende kaarten.

Contact en informatie

Met vragen, ideeën en suggesties over specifieke onderdelen van het jaarprogramma kan iedereen contact opnemen met de stichting IKL (telefoon 0475 386430, e-mail ikl@ikl-limburg.nl). Het volgende overzicht kan daarbij behulpzaam zijn. Het laat zien welke medewerkers verantwoordelijk zijn voor de verschillende werkvelden en onderdelen van dit jaarprogramma.

Naam	Onderdeel
Léon Jongen	Gebiedscoördinator, tevens contactpersoon voor de gemeente
Mark Luijten	Kleine landschapselementen Zuid-Limburg
Frans Voncken	Hoogstamboomgaarden en erfbeplantingen
Rob Geraeds	Soortenbescherming
Bèr Houben	Cultuurhistorie, aardkunde en monumentaal groen
Jan Kluskens	Burgerparticipatie en vrijwilligerswerk
Frans Blezer	Subsidieregelingen voor landschapsbeheer / Veldloket subsidieregeling Groenblauwe diensten Limburg

2 PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

2.1 Kleine landschapselementen

2.1.1 Algemeen

Herstel, onderhoud en aanleg van landschapselementen vormen in de meeste gemeentes de kern van het landschapswerk. In deze paragraaf volgt een korte beschrijving van de geplande maatregelen in dit werkveld. Een volledige lijst van kleine landschapselementen en de voorgenomen werkzaamheden is te vinden in de bijlage *Overzicht landschapsbeheer*. De ligging van de objecten is te zien op de bijbehorende *Overzichtskaart werklocaties*.

2.1.2 Onderhoud bestaande landschapselementen

In totaal wordt in 2013 aan 14 elementen gewerkt. Vier hiervan betreffen knip- of scheerheggen met een totale lengte van 1.330 meter. Deze heggen worden gefinancierd vanuit SNL-subsidiegelden, en drukken derhalve niet op het budget van dit jaarprogramma.

Nabij Mesch wordt gewerkt aan een graft aan de Steenberg. De aanwezige knotbomen worden geknot en het aanwezige hakhout wordt weer teruggezet. Op de open plaatsen in de graft wordt bosplantsoen bijgeplant.

Aan de Voer, eveneens in de buurt van Mesch, worden 23 knotbomen in een rij van 43 stuks geknot. De resterende 20 knotbomen worden door de eigenaar zelf geknot aangezien hierop subsidie is aangevraagd.

Direct ten zuiden van Gronsveld wordt in een aanwezige houtsingel hakhoutbeheer toegepast. Het vrijkomende hout wordt afgevoerd.

Aan de oostzijde van Gronsveld wordt gestart met het toepassen van hakhoutbeheer in een holle weg. De aanwezige dassenburchten in de holle weg zullen zo goed mogelijk worden ontzien tijdens deze werkzaamheden. Een ontheffing om in de directe nabijheid van de burchten onderhoud uit te voeren wordt op korte termijn aangevraagd.

Nabij Wolfshuis wordt een knotbomenrij van vijf stuks geknot, bestaande uit vier essen en een populier. Enkele van deze bomen staan dermate lastig bij een schuurtje dat het inzetten van een hoogwerker noodzakelijk is.

Direct ten zuiden van Noorbeek is een graft aanwezig. In deze graft staan 4 achterstallige knotbomen; deze worden geknot. Ook hier wordt het aanwezige hakhout afgezet. Om in de toekomst weer enkele opgaande (knot)bomen in de graft te hebben, worden 5 haagbeuken aangeplant.

In een tweetal graften aan de noordzijde van Cadier zijn afgelopen jaar de aanwezige esdoorns verwijderd. Helaas zijn een groot deel van de stobbes weer uitgelopen. Deze scheuten worden nogmaals afgezet en de stobbes worden ingesmeerd om opnieuw uitschieten te voorkomen.

Aan de Heerkuilen wordt in een graft hakhoutbeheer toegepast. Enkele overstaanders zullen zorg dragen dat de structuur in de graft gehandhaafd blijft.

In de buurt van de Bovenstraat (Schey) staat een knotbomenrij van 5 knotbomen. Deze bomen worden geknot. De aanwezige heg tussen deze bomen wordt afgezet op een hoogte van 1,25 meter. Al het vrijkomende hout wordt afgevoerd.

2.1.3 Aanleg nieuwe landschapselementen

Aan de Bovenstraat ligt een graft, die momenteel geheel is volgelopen met bramen. Deze bramen worden afgezet. In de graft worden in totaal 150 stuks bosplantsoen aangeplant om de graft voor de toekomst weer aan te kleden. Om te voorkomen dat het aanwezige vee de nieuw aangeplante beplanting afvreet, zal 75 meter veekerend raster geplaatst worden.

2.2 Hoogstamboomgaarden

2.2.1 Algemeen

Hoogstamboomgaarden en bijbehorende heggen zijn op veel plaatsen de meest markante en streekeigen elementen in het landschap. Met name (maar niet uitsluitend) in veel Zuid-Limburgse gemeenten is dat het geval. Daarom krijgt dit type landschapselement speciale aandacht van de stichting IKL. Hierna volgt een korte beschrijving van de geplande werkzaamheden in de gemeente Eijsden-Margraten. Een volledig overzicht van alle boomgaarden en geplande werkzaamheden te vinden in de bijlage *Overzicht landschapsbeheer* en de bijbehorende *Overzichtskaart hoogstamboomgaarden*.

2.2.2 Aanplant en vormsnoei

In het kader van het jaarprogramma worden in 2013 op 8 locaties in totaal 64 hoogstamfruitbomen geplant. De bomen worden bij de aanplant voorzien van twee boompalen van robiniahout en een verzinkte boomkorf ter bescherming tegen het grazende vee. Verder worden de eigenaren geïnformeerd en uitgenodigd voor een snoei- en beheerscursus voor hoogstamboomgaarden.

De locaties van de aan te planten boomgaarden bevinden zich in het buitengebied rond Mesch (2 locaties) rond Rijckholt, rond Gronsveld (2 locaties) langs het Savelsbos, ten noorden van Cadier en Keer en in Vroelen bij Noorbeek.

In de afgelopen twee jaar zijn op 3 locaties in totaal 50 fruitbomen geplant. In het kader van dit jaarprogramma wordt aan deze bomen nazorg, in de vorm van vormsnoei, uitgevoerd. Indien nodig worden dode bomen daarbij vervangen.

2.2.3 Regulier snoeiprogramma

In het reguliere snoeiprogramma van de stichting IKL in de gemeente Eijsden-Margraten zijn 48 hoogstamboomgaarden opgenomen. In deze boomgaarden, die bij de stichting IKL in beheer zijn, zijn in totaal 1.812 hoogstamfruitbomen aanwezig. De boomgaarden liggen verspreid over de gemeente. Bij Eckelrade en in het gebied tussen de Voerenweg, Romboutsweg en het Savelsbos liggen meerdere boomgaarden min of meer geconcentreerd. De boomgaarden in de voormalige gemeente Eijsden liggen nabij de Slakweg, Op de Dieke, het Mezenbroekpad, de Hoogstraat, de Ezelsweg, op de hoek Uit de Pateel/Voerenweg, tussen de Brandweg en de Duijsterstraat, aan de westzijde van Mesch en meerdere locaties in het gebied tussen de Voerenweg en het Savelsbos, ter hoogte van Rijckholt en Gronsveld. De boomgaarden in de voormalige gemeente Margraten liggen bij Termaar, Honthem, Bruisterbosch, Terhorst, Mheer, Moerslag, Sint Geertruid, Herkenrade, Gasthuis, Scheulder, op de hoek ten noorden van Cadier en Keer en langs de Keereboschweg, ten oosten van Noorbeek, aan de zuidzijde van Margraten en op verschillende locaties rond Eckelrade. Bij 735 oudere bomen vindt dit jaar de reguliere tweejaarlijkse snoei plaats. De reguliere jaarlijkse snoei van jonge bomen wordt toegepast bij in totaal 195 bomen. De jonge bomen zijn merendeels de laatste jaren aangeplant als onderdeel van eerdere jaarprogramma's.

2.2.4 Project "Met Fruit Er Op Uit"

In 2011 is het project Met Fruit Er Op Uit van start gegaan. Dit door de gemeente Eijsden-Margraten geïnitieerde project heeft als doel de professionele laagstamfruitteelt als ook cultuurhistorische hoogstamfruitteelt in deze fruitgemeente prominent op de kaart te zetten. Het project wordt uitgevoerd in een samenwerkingverband van de gemeente Eijsden-Margraten, Staatsbosbeheer en de stichting IKL.

Projectonderdelen zijn het installeren van een fruitlijn, oftewel een fruitroute waaraan fruitbedrijven in de breedste zin kunnen aanhaken en het inrichten van een genenbank, een hoogstamboomgaard met daarin een verzameling van authentieke hoogstamrassen uit de regio. Verder richt het project zich op het inrichten van belevingsboomgaarden in de verschillende kernen in de gemeente.

De uitvoering van de werkzaamheden zal plaats vinden in het winterseizoen van 2012-2013. Bij het samenstellen van dit jaarprogramma zijn de voorbereidingen in volle gang. De definitieve locaties worden vervolgens vastgesteld door de gemeente Eijsden-Margraten.

2.3 Erfbeplantingen

2.3.1 Algemeen

Erfbeplantingen kunnen een grote bijdrage leveren aan het karakter en de belevingswaarde van het landschap. Daarom verdienen eigenaren van erven ondersteuning met daad en raad bij de aanleg en verbetering van hun beplantingen. Voor het realiseren van nieuwe erfbeplantingen op bijzondere locaties bij dorpsranden en kleine bebouwingskernen in het buitengebied, kunnen de eigenaren een beroep doen op de stichting IKL voor het maken van een plan, aankoop van plantmateriaal en de uitvoering van het werk. Ze moeten daarvoor een eigen bijdrage betalen van de helft van de totale kosten.

Ook in 2013 kunnen eigenaren zich aanmelden voor deze regeling.

2.4 Soortenbescherming

2.4.1 Algemeen

De stichting IKL streeft naar integrale landschapszorg. Het verbeteren van leefgebieden van (bedreigde) inheemse planten- en diersoorten krijgt hierin veel aandacht. In het cultuurlandschap kunnen plaatselijk zeer bijzondere en zeldzame of bedreigde planten voorkomen. Het in stand houden en verbeteren van deze leefgebieden vereist dan inrichtings- en onderhoudswerk op maat. Projecten in dit werkveld zorgen voor een levend landschap voor de toekomst. De locaties waar de hierna beschreven werkzaamheden en activiteiten plaats vinden zijn weergegeven op de *Overzichtskaart werklocaties*. De voorgenomen maatregelen spelen direct in op de doelen ten aanzien van soortenbescherming die zijn genoemd in het LOP Margraten.

2.4.2 Aanleg voortplantingswater en verbeteren landbiotoop vroedmeesterpad

Ten behoeve van de zeldzame vroedmeesterpad zal er één betonnen amfibieënpoel met stapelmuur worden aangelegd. Dit op een extensief gebruikt grasland nabij de Keerestraat in Eckelrade.

2.4.3 Verbeteren leefomgeving vroedmeesterpad

Een aantal voortplantingswateren en landbiotoop van de vroedmeesterpad, die in 2012 zijn geïnventariseerd, zal de komende jaren worden opgeknapt. Daarnaast zal landbiotoop worden verbeterd door op terreinen aan de Keerestaat op een aantal plekken bosranden terug te zetten en heggen en hoogstamfruitbomen aan te planten.

2.4.4 Bosrandenbeheer Savelsbos

Goed ontwikkelde bosranden fungeren als een belangrijk leefgebied voor veel diersoorten, zoals vliegend hert, sleedoorpage, das, levendbarende hagedis en hazelworm. Ook zijn ze van belang als verbindingzone tussen afzonderlijke deelleefgebieden. Het hakhoutbeheer, waarmee vorig jaar een aanvang is gemaakt, krijgt dit jaar een vervolg. Dit betekent dat in een groot aantal bosranden over een variabele breedte van 8 tot 12 meter de bomen worden gekapt met behoud van een aantal overstaanders. Dit zal plaatsvinden in de bosranden langs de Dorrenweg en nabij de Keerestraat. Hierdoor kan er zich een structuurrijke kruid- en struiklaag ontwikkelen. Op een vijftal plekken zullen ook broedstoven voor vliegende herten worden aangelegd en zullen nieuwe bomen en struiken worden aangeplant.

2.4.5 Overige soortenbescherming

Onder het thema burgerparticipatie (hoofdstuk 2.7) is een aantal activiteiten op het gebied van soortenbescherming opgenomen, die worden uitgevoerd door vrijwilligers, al of niet met ondersteuning door IKL.

2.5 Cultuurhistorie en aardkunde

2.5.1 Algemeen

Het Limburgse landschap kan gezien worden als een boek. Een boek vol plaatjes en verhalen. Verhalen, zinnen, woorden, gevlochten tussen leestekens. Die leestekens zijn de kleine landschapselementen. De details die bepalen hoe je 'het boek' waardeert, hoe je het landschap beleeft en ondergaat. Juist die kleine elementen, de markante boom, het eenzame wegwkruis midden in het akkerland, de bloeiende boomgaard, de schaduwrijke holle weg, de geheimzinnige donkere opening van mergelgrotten in een grazige helling – zorgen ervoor dat je dat landschap herkent als jouw landschap. Het landschap, onze zichtbare omgeving is een afspiegeling van ons natuurlijk en cultureel erfgoed. Ons landschap is het verhaal van eeuwenlange menselijk activiteit, eeuwen van wonen en werken in en met het landschap. De leestekens zijn nog overal zichtbaar en samen vormen zij het verhaal van een streek. Stichting IKL zet zich in voor het behoud van dit cultuurhistorisch erfgoed en laat mensen de verhalen van het landschap kennen. De locaties waar de hierna beschreven werkzaamheden en activiteiten plaats vinden zijn weergegeven op de *Overzichtskaart werklocaties*.

2.5.2 Wegkruis bij Vroelen

Bij Vroelen staat een wegwkruis dat een karakteristiek voorbeeld is van een wegwkruis bij een holle weg. De ernaast staande plataan heeft het leven gelaten en dient verwijderd te worden. Gezien de symboliek passend bij wegwkruisen is er voor gekozen de plataan te vervangen door een lindeboom.

2.5.3 Knothaagbeuk bij Wegkruis Schimmelliggerweg Noorbeek

Het uit te voeren werk bij een wegwkruis aan de Schimmelliggerweg in Noorbeek bestaat uit het knotten van een oude haagbeuk. Het knotten is nodig om het model te behouden en uitscheuren te voorkomen. Het vrijkomende hout wordt afgevoerd.

2.5.4 Wegkruis bij kruising Gronsvelderweg, Pastoor Kikkenweg, Gruisveldweg

Op een markante kruising van verschillende veldwegen is een kruisje gelegen wat wordt overschaduwed door twee sparren. Deze worden gekapt en vervangen door lindes.

2.5.5 Poel Groot Welsden

Midden in Groot Welsden, bovenaan de Putberg, bevindt zich een poel dit is gemaakt van mergelblokken. Het object is van origine een bietenopslag langs de (holle) weg. In de winterperiode lagen daar de voederbieten vorstvrij opgeslagen. Deze functie is sinds jaren vervallen en thans is de poel volgelopen met regenwater. Het object is ca. 4 x 4 meter groot en is aan de zij- en achterzijde begrensd door een keermuur van kalksteen. Bovenop de helling staan struiken en kruiden die het element overwoekeren. Deze worden gesnoeid of verwijderd. De poel is verder verland door verwaaide bladeren en takken en slib. De poel wordt opgeschoond. De muur is na het opschonen en snoeien goed zichtbaar. De Monumentenwacht Limburg zal een inspectie uitvoeren en een advies uitbrengen over hoe het element het beste bouwkundig beheerd kan worden.

2.6 Monumentaal en historisch groen

2.6.1 Algemeen

Ook in de tuinen van historische bebouwing zoals buitenplaatsen of boerderijen zijn tal van waardevolle cultuurhistorische elementen te vinden. Denk bijvoorbeeld aan een historische hoeveboerderij, buitenplaats of kasteel waarvan de beplanting van nut was voor het gebruik. Zoals een houtwal als veekering, een meidoornhaag als erfafscheiding of de moestuin met groente, fruit- en notenbomen om de monden van de familie te voeden. Omliggende landschapselementen zoals de gracht, de lusttuin of een laan kenden elk hun functie binnen het leven op de buitenplaats.

Erfbeplanting maakt de geschiedenis van dergelijke gebouwen compleet, plaatst het monument in zijn context en bepaalt dus in grote mate de kwaliteit van een monument.

Eigenaren van monumentaal groen kunnen rekenen op advies en ondersteuning voor noodzakelijk onderhoudswerk. De locaties waar de hierna beschreven werkzaamheden en activiteiten plaats vinden zijn weergegeven op de *Overzichtskaart werklocaties*.

2.6.2 Kasteel Eijsden

Het kasteel ligt op de plek (of in de onmiddellijke nabijheid) van de middeleeuwse voorganger, Caestertburg of Kettelhof genaamd, een zogenaamde curtis (hof) als centrum van een grootgrondbezit. De hof en het landgoed met zijn vruchtbare gronden langs de Maas waren in de vroege middeleeuwen eigendom van de prins-bisschoppen van Luik. In 1334 is er sprake van "den hof tot Esde". Het park, aangelegd in 1900, is vrij toegankelijk. Het is aangelegd door de Franse tuinarchitect François Duchêne als vervanging van een laat 18e-eeuws park. Van dit oorspronkelijke park resteert alleen het gedeelte aan de noordzijde van het kasteel met hierin een eveneens 18e-eeuwse ijskelder. In het huidige park bevindt zich een neo-rococo vijver en een beeldengroep met drie putti. Op de zuidelijke terrasmuur staat een aantal borstbeelden en tuinvazen.

IKL verzorgt het onderhoud aan het park, scheert de hagen, snoeit de berceau, voert onderhoud uit in het bos, perken worden onkruidvrij gehouden en IKL onderhoudt de gracht. Daarnaast wordt o.a. ook de hoogstamboomgaard gesnoeid.

2.6.3 Kasteel Gronsveld

Het huidige kasteel is in 1833 als landhuis gebouwd door de Maastrichtse familie Gadiot. Het is opgericht op de grondvesten van een van de ronde torens van een voormalige, rond 1300 gebouwde, rechthoekige burcht. Resten van de drie andere hoektorens en tussenliggend muurwerk zijn nog aanwezig. Bij de bouw van het huis uit baksteen en natuursteen zijn deels de restanten van de oude burcht hergebruikt. In 1880 werd het landhuis in neogotische stijl verbouwd en werden op de hoeken een aantal arkeltorentjes toegevoegd. Gelijktijdig werd tegen de resten van de noordoostelijke kasteelmuur een oranjerie bijgebouwd. Aan de hoofdweg heeft het kasteel een uit 1881 daterend poortgebouw met poorttoren in neogotische stijl met neoclassicistische elementen. Rond het kasteel bevindt zich een ruim en mooi park met daarin een groot aantal zeer oude bomen.

IKL verzorgt het onderhoud aan het gehele park; zo worden perken bijgehouden, fruitbomen gesnoeid, waterpartijen opgeschoond, stormhout opgeruimd etc.

2.7 Burgerparticipatie

2.7.1 Algemeen

Herstel, ontwikkeling en duurzame instandhouding van landschap vereist actieve betrokkenheid van de bewoners en lokale overheden. Om die reden is de missie van de stichting IKL geformuleerd als 'het bevorderen van de actieve zorg voor het landschap'. Bevorderen van burgerparticipatie en ondersteuning van vrijwilligerswerk in natuur en landschap rekent het IKL dan ook tot haar basistaken. IKL ondersteunt vrijwilligers middels advies over beheer, Arbo-beleid, Flora- en Faunawet en middels het organiseren van startactiviteiten en cursussen, het uitlenen van gereedschap en het begeleiden van werkdagen. Ook in het voorliggende jaarprogramma krijgen deze activiteiten ruime aandacht. Ze worden beschreven in de navolgende paragrafen. De betreffende landschapselementen en andere werkobjecten zijn terug te vinden op de als bijlage toegevoegde kaart *Overzichtskaart werklocaties*.

2.7.2 Vrijwilligersgroepen

De stichting wil vrijwilligers bij het landschap betrekken door hen actief aan het werk te zetten in de natuur. Dit kan door zelf onderhoud uit te voeren maar ook door hen te vragen mee te helpen anderen (scholen, speciale groepen) aan het werk te zetten. In de gemeente zijn zes groepen actief. Vier daarvan, Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer, Vogelwerkgroep Bemelen, Grueles en een vrijwilligersgroep die rond Margraten werkt, opereren zelfstandig. Hier bestaat de samenwerking met IKL min of meer uit uitwisseling. Twee groepen

(hoogstambrigade Margraten en de Hoogstamsnoeikampen van de ANWB) zijn vanwege de eisen die de Arbo-wetgeving stelt sterk afhankelijk van begeleiding van IKL. Zie verder paragraaf 2.7.4.

2.7.3 Basisscholen en adoptieproject

De stichting wil schoolkinderen in Limburg een dagje landschap laten meemaken door hen eenvoudigweg een dagdeel aan het werk te zetten. Dit gebeurt veelal in samenwerking met lokale vrijwilligers. Eén van de ruim honderd Limburgse adoptieprojecten speelt zich af op de Openbare basisschool in Mesch. Zij werkten in het verleden aan een holle weg ten noorden van het dorp. De mogelijke werkzaamheden zijn echter gereed. Daarom is voor 2012 een nieuwe locatie gezocht en gevonden bij het Savelsbos bij Gronsveld. Bekeken wordt of de school ook in 2013 op deze locatie zal werken.

Voor 2012 is, op initiatief vanuit project Rijk leven Nationaal Landschap Zuid-Limburg, tevens contact gezocht met de basisscholen in St. Geertruid en Eckelrade, maar deze wensen voornamelijk niet deel te nemen aan het adoptieproject.

2.7.4 Hoogstambrigades

De hoogstambrigade Margraten bestaat uit eigenaren en vrijwilligers die de handen in elkaar sloegen en samen fruitbomen snoeien. De werkdagen worden begeleid door IKL, dat ook voor het gereedschap zorgt. In Eijsden-Margraten doet zich een kans voor om bewoners van wijken, die tegen boomgaarden van de gemeenten aan liggen, te betrekken bij het onderhoud. In samenwerking met Hoogstambrigade Margraten zal een snoeidag worden georganiseerd waarbij het doel ver vooruit is om de bewoners meer bij de boomgaarden te betrekken.

Bijzonder is het wintersnoeikamp van de ANWB. Dat vindt in Margraten plaats. Leden van het ledenhulpcorps kamperen elke winter gedurende drie weken in de omgeving van hoogstamboomgaarden en gaan na jaarlijkse snoeiopfriscursussen enkele dagen onder leiding van IKL'ers snoeien.

Vanwege aanpassingen op het gebied van Arbo-wetgeving zal de stichting dit seizoen een extra actie opzetten om brigade en kampen volgens de vernieuwde methode te laten klimmen.

2.7.5 Landelijke Natuurwerkdag

De stichting wil in het kader van de Natuurwerkdag zo veel mogelijk Limburgers op de eerste zaterdag van november kennis laten maken met landschapsbeheer. Daartoe organiseren lokale vrijwilligers in nagenoeg elke Limburgse gemeente een activiteit waarbij het publiek uitgenodigd wordt. De vrijwilligers van Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer organiseren zo al jaren een activiteit op de Wolfskop.

2.7.6 Paddenoverzetacties

De stichting Grueles organiseert jaarlijks een paddenoverzetactie waarbij met name kinderen kennismaken met het vreemde fenomeen van de paddentrek. De stichting IKL faciliteert paddenoverzetacties door hen onder andere van materiaal te voorzien. Stichting Grueles Sectie Natuur heeft in Rijckholt een vrijwilligersnetwerk opgezet. Daarin participeren inmiddels zo'n 21 kinderen en volwassenen. Gezamenlijk hebben ze in voorjaar 2012 ruim 3.500 padden de Rijksweg overgezet.

2.7.7 Netwerk geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad

Vanaf het jaar 2000 is het Platform voor de geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad actief in Zuid-Limburg. Doel van het Platform is om een spreekbuis te zijn voor iedereen die bezig is met beide amfibiesoorten. Deelnemers zijn de terreinbeheerders, het waterschap, de gemeenten, provincie Limburg, de professionals en vele vrijwilligers. In totaal betreft het een groep deskundigen van rondom de zeventig personen. Kennis en ervaring worden gedeeld en omgezet in raad en daad.

Vermeldenswaardig is dat vooral bewoners van een plaatselijke buurtschap opgeroepen worden de Mergellandpadden te adopteren. Deze actieve bewoners beoordelen waar en in welke aantallen de padden voorkomen en waar het noodzakelijk is om aan de slag te gaan.

De coördinatie van het platform berust bij het adviesbureau Natuurbalans, de stichting RAVON en de stichting IKL. Zij adviseren en leiden de vrijwilligers op en gaan ook zelf aan de slag met tellen, meten en het organiseren van uitvoerend werk.

In de gemeente Eijsden-Margraten liggen vijf belangrijke leefgebieden: rondom Bemelen, tussen Cadier en Keer, Eckelrade en Honthem, bij Scheulder aangrenzend aan het Gerendal en het gebied tussen Noorbeek, Mheer en het Belgische 's-Gravenvoeren en Sint Martensvoeren. In totaal liggen in de kerngebieden ongeveer 110 poelen. Allen worden ze bezocht door één of meerdere leden van het Platform.

2.7.8 Klachtenafhandeling vleermuizen en steenmarters

Burgers die overlast van vleermuizen ondervinden kunnen hiervoor terecht bij het gemeentelijke meldpunt vleermuisoverlast (de heer E. Lemmens, 043-4588410). Indien het nodig is om een melding thuis bij de melder af te handelen, dan is de uit Maastricht afkomstige vleermuiswerker dhr. G. Beckers (043-5105833) beschikbaar. Klachten worden voor burgers gratis afgehandeld. De stichting IKL neemt zo nodig de onkosten voor haar rekening.

Hoewel de gemeente verantwoordelijk blijft voor de afhandeling van steenmarterklachten draagt de stichting IKL financieel en qua doorverwijzing bij aan de praktische afhandeling van klachten door het bedrijf BDL / Bestra. Met dit particulier bedrijf zijn afspraken gemaakt, waarbij naast een eigen bijdrage van de melder, de stichting een deel van de onkosten dekt.

2.8 Subsidieregelingen

2.8.1 Algemeen

IKL bevordert de actieve inzet van burgers voor het Limburgse cultuurlandschap. Hiervoor zijn voor particuliere grondgebruikers diverse subsidieregelingen beschikbaar. Belangstellenden kunnen rekenen op advies en ondersteuning van de stichting IKL bij het aanvragen van deze landschapssubsidies.

2.8.2 Subsidieregeling Landschapsbeheer IKL

De stichting IKL heeft een eigen regeling voor het beschermen van karakteristieke landschapselementen. Overeenkomsten kunnen worden afgesloten voor bijzondere elementen of leefgebieden van bedreigde soorten. Hiermee wordt bereikt dat, met een vaak geringe financiële vergoeding, aanvragers of groepen zelf aan de slag gaan in het landschap. Uiteraard met een uitgebreid advies en ondersteuning door IKL. De subsidie is inzetbaar op particuliere gronden en kan aangevraagd worden door eigenaren en gebruikers maar ook door dorpsraden en verenigingen. De regeling is een vangnet, er kan aanspraak op gedaan worden als er geen andere mogelijkheden zijn.

In de gemeente Eijsden-Margraten is voor het jaar 2013 met acht grondgebruikers een overeenkomst afgesloten. Afspraken zijn gemaakt voor het beheer van drie broedstoven, 3.770 m² randenbeheer, 135 meter heg en 29 poelen. De broedstoven en een deel van het randenbeheer zijn speciaal voor de kever het vliegend hert. De afspraken voor het andere gedeelte van het randenbeheer en ook de poelen zijn bedoeld voor de zeldzame vroedmeesterpad en geelbuikvuurpad. In het bijzonder vrijwilligers van het Platform geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad zijn hierin actief. Zie ook paragraaf 2.7.7 Netwerk geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad. Voor zover de grondgebruikers de gemaakte afspraken voor het beheer en inrichting nakomen zal de overeengekomen vergoeding voor hun werk in 2013 uitbetaald worden in 2014.

2.8.3 Subsidieregeling groenblauwe diensten Limburg

In 2011 heeft de provincie Limburg de regeling groenblauwe diensten Limburg (GBD) ingesteld. Deze regeling voorziet in vergoedingen voor de aanleg en beheer van landschapselementen, bloemrijke akker- en graslandranden en natuurvriendelijk beheerd akkerland. Ook is het mogelijk zogenaamde functieverandering aan te vragen voor weilanden

in de beekdalen. De grondwaardedaling van landbouwgrond naar natuur wordt dan uitbetaald. Ook de GBD is uitsluitend inzetbaar op particuliere gronden, en alleen buiten de vastgestelde ecologische hoofdstructuur (EHS).

In de periode 2011 tot en met 2013 worden de kosten voornamelijk betaald door de provincie Limburg. Na 2013 is het de bedoeling van provincie Limburg dat ook de gemeenten een directe bijdrage in de financiering gaan leveren. Tot dan koppelt de provincie de plafonds van de budgetten per gemeente jaarlijks aan de bijdragen aan landschapsbeheer via het IKL-jaarprogramma en de lopende akkerrandenprojecten van Natuurlijk Platteland Limburg. Ook de Waterschappen participeren in de regeling.

De stichting IKL coördineert de GBD-regeling in opdracht van de provincie via het zogenaamde veldloket, waar geïnteresseerde grondeigenaren terecht kunnen voor informatie. Daarnaast kunnen ze de hulp inschakelen van veldmakelaars. Dit zijn deskundigen van de regeling en de regio. De Dienst Regelingen tenslotte stelt de uiteindelijke beschikkingen op en organiseert de uitbetaling van de vergoedingen.

De toegekende bijdrage van de gemeente Eijsden-Margraten voor de uitvoering van het IKL-jaarprogramma 2013 bedraagt € 90.000,-. Naar verwachting zal de provincie het beschikbare budget voor de GBD-regeling in 2013 bepalen door deze bijdrage te vermenigvuldigen met de factor 1,25. Een definitief besluit daarover zullen Gedeputeerde Staten nemen in de loop van november 2012.

2.8.4 Landschapsveiling

In 2007 hebben Triple E en IKL een zogenaamde Landschapsveiling georganiseerd. Instellingen en het bedrijfsleven kregen de mogelijkheid hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te tonen door te bieden op tienjarig landschapsonderhoud van bepaalde landschapselementen.

In Eijsden-Margraten hebben drie instellingen of bedrijven dit gedaan door in totaal drie kavels met landschapselementen te 'kopen' tot en met 2016. De grondgebruiker gaat vervolgens aan de slag met het beheer en ontvangt hiervoor een vergoeding. In deze gemeente betreft dit de volgende elementen: 150 meter jaarlijks te knippen heg, 75 meter struweelheg en 600 m² graft. De stichting IKL coördineert en fungeert als tussenpersoon tussen de bedrijven en de aanbieders. De kosten van coördinatie en jaarlijkse uitkeringen zijn niet opgevoerd als kosten in dit jaarprogramma.

2.9 Overige activiteiten

2.9.1 Coördinatie en uitvoering

De stichting IKL draagt zorg voor de coördinatie en uitvoering van het jaarprogramma en hecht aan actieve betrokkenheid van lokale partijen en belangenorganisaties bij het landschapswerk. Daarom is in de gemeente Eijsden-Margraten een plaatselijke werkgroep ingesteld voor de begeleiding van het project (technische commissie). In deze technische commissie, voorgezeten door de bestuurlijk verantwoordelijke wethouder, zijn altijd plaatselijke organisaties en belangengroepen vertegenwoordigd. In de gemeente Eijsden-Margraten zijn dit de gemeente, IVN Eijsden, IVN Cadier en Keer, Coöperatieve Vereniging Landschapsbeheer Mergelland, stichting Eijsdens Verleden, KNJV/WBE, Stichting Grueles, LLTB afd. Mergelland, Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer, Vogelwerkgroep Bemelen, Vereniging Natuurmonumenten, Samenwerkende Heemkunde Organisaties Margraten en stichting IKL.

De coördinatie berust bij de gebiedscoördinator van de stichting IKL. Hij voert het secretariaat van de technische commissie, is voor de gemeente het eerste aanspraakpunt en zorgt voor de benodigde interne afstemming in de IKL-organisatie.

2.9.2 Algemene advisering

Iedereen in de gemeente Eijsden-Margraten kan voor beperkte advisering op het gebied van zorg voor natuur en landschap een beroep doen op de in de inleiding genoemde medewerkers van de stichting IKL.

2.9.3 Specifieke advisering

Voor projecten op het gebied van landschapsbeheer, cultuurhistorie, soortenbescherming en begeleiding van vrijwilligers kunnen particulieren, overheden, bedrijven en andere organisaties, voor zowel voorbereiding als uitvoering op offertebasis, gebruik maken van de diensten van de stichting IKL. Door de grote specialistische kennis en uitvoeringscapaciteit kan de stichting IKL integrale opdrachten uitvoeren. Voorbeelden hiervan zijn:

- aanleg en onderhoud van houtopstanden en poelen;
- planvorming en realisatie van natuurontwikkelingsprojecten;
- voorbereiding en begeleiding van natuurwerkdagen voor (buurt)verenigingen en bedrijven.

2.9.4 Communicatie

De technische commissie wil het belang van zorg voor natuur, landschap en erfgoed actief uitdragen. Dat is nodig voor het verwerven van draagvlak en steun bij de lokale politiek, plaatselijke organisaties en zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Eijsden-Margraten. Daarom zijn de onderstaande voorlichtings- en communicatieactiviteiten gepland. Dit overzicht is dynamisch: gedurende de uitvoering van het jaarprogramma kunnen activiteiten worden toegevoegd, gewijzigd of afgevoerd. De activiteiten worden nader uitgewerkt en uitgevoerd in nauwe samenwerking tussen IKL en de gemeente.

Werkobject	Doel communicatie	Actie communicatie	Tijdstip
Landelijke natuurwerkdag	Informereren breed publiek, werven deelnemers	Persbericht, artikelen in media, via landelijk project	Vóór 02-11-2012
Nader te bepalen	Informereren breed publiek, creëren draagvlak	Versturen persbericht	Vóór start grootschalige activiteiten
Aanleg en herstel poelen en landbiotoopvroedmeesterpad	Informatieverstrekking	Persbericht, voorlichtingsbijeenkomst netwerk	Maand voor aanvang werk
Bosrandenbeheer	Informatieverstrekking	Persbericht	Week voor aanvang werk
Nader aan te vullen			

3 KOSTEN EN FINANCIERING

3.1 Kosten

De totale kosten voor uitvoering van het jaarprogramma 2013 in de gemeente Eijsden-Margraten bedragen € 142.000 overeenkomstig de onderstaande specificatie.

Activiteiten	ten laste van jaarprogramma [€]	extra (betaald) werk in opdracht van derden [€]	Totale kosten [€]
particulier eigendom			
Kleine landschapselementen	39.810	4.294	44.104
Hoogstam	9.121	30.600	39.721
Erfbeplanting	-	-	-
Soortenbescherming	32.002	-	32.002
Cultuurhistorie en aardkunde	6.042	-	6.042
Monumentaal groen	38.480	-	38.480
Burgerparticipatie	9.876	9.636	19.512
Subsidieregelingen	1.669	-	1.669
Overige activiteiten	5.000	-	5.000
Subtotaal	142.000	44.530	186.530
gemeentelijk eigendom			
Kleine landschapselementen	-	-	-
Hoogstam	-	-	-
Erfbeplanting	-	-	-
Soortenbescherming	-	-	-
Cultuurhistorie en aardkunde	-	-	-
Monumentaal groen	-	-	-
Burgerparticipatie	-	-	-
Subsidieregelingen	-	-	-
Overige activiteiten	-	-	-
Subtotaal	-	-	-
TOTAAL	142.000	44.530	186.530

Belangrijk punt om te vermelden dat in de gemeente Eijsden-Margraten vele vrijwilligersuren worden ingezet. Zo wordt geschat dat de vrijwilligers van de hoogstambrigade samen ca. 800 uur besteden aan landschapswerk. Deze uren zijn in de begroting niet gekapitaliseerd.

Naast de werkzaamheden die IKL uitvoert binnen jaarprogramma 2013 wordt ook overig betaald werk verricht in opdracht van de gemeente en/of derden. De omvang van deze werkzaamheden is eveneens in de tabel aangegeven, evenals de totale kosten van IKL-werk in deze gemeente.

Bovenstaande begroting betreft een momentopname per datum van het opstellen van dit jaarprogramma. Met name de omvang van de overige werkzaamheden, buiten het jaarprogramma om, is op voorhand moeilijk in te schatten. Zo worden bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van burgerparticipatie veelal pas gedurende de loop van het jaar gepland en

komen gedurende het jaar subsidiebeschikkingen binnen voor aanleg of onderhoud van bijvoorbeeld hoogstamboomgaarden. Dit geldt ook voor IKL-werk in het kader van de Groenblauwe diensten regeling. Gedurende het jaar ontvangen eigenaren subsidiebeschikkingen, waarbij zij kunnen besluiten om het uitvoeringswerk al dan niet door IKL te laten verrichten.

Ten tijde van het opstellen van dit jaarprogramma is niet bekend of en zo ja, op welke wijze, rijks- en / of provinciale bezuinigingen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer en beheer erfgoed kunnen leiden tot een mogelijke bijstelling van deze begroting.

3.2 Financiering door derden

De totale uitvoeringskosten worden voor een groot deel gefinancierd door de Provincie Limburg die aan de stichting IKL, op basis van een prestatieovereenkomst voor de periode 2008 t/m 2013 in het kader van het Provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling, een uitvoeringsbudget beschikbaar stelt. De stichting IKL kan deze middelen inzetten voor de uitvoering van landschapsbeheer in alle Limburgse gemeenten, op voorwaarde dat er sprake is van voldoende medefinanciering.

Naast de provinciale middelen voor plattelandsontwikkeling maakt de stichting IKL, waar mogelijk, gebruik van bestaande subsidieregelingen en fondsen voor natuur en landschap. Dit betreft onder meer Europese bijdragen via POP (plattelandsontwikkeling) en Interreg (grensoverschrijdende samenwerking), de landelijke regeling SNL (inrichting en beheer van natuur en landschap) en de provinciale GBD-regeling (landschapsbeheer). Daarnaast kan de IKL-organisatie via haar koepelorganisatie Landschapsbeheer Nederland jaarlijks een vaste bijdrage van de Nationale Postcode Loterij inzetten voor uiteenlopende activiteiten.

Natuurlijk leveren ook particuliere eigenaren en opdrachtgevers een eigen bijdrage. Alles bij elkaar kunnen op deze manier de uitvoeringskosten van het jaarprogramma tot een bedrag van € 71.000 worden gefinancierd.

Daarnaast is voor € 44.530 aan aanvullend betaald werk, in opdracht van derden, in het overzicht opgenomen. Dit betaald werk staat los van de financiering van het jaarprogramma. In werkelijkheid is dit bedrag nog hoger omdat ook tijdens het jaar betaalde opdrachten, of subsidiebeschikkingen worden verstrekt voor werkzaamheden in het landschap.

3.3 Bijdrage van de gemeente

Overeenkomstig de gemaakte afspraken verdubbelt IKL minimaal het budget dat de gemeente beschikbaar stelt voor de uitvoering van het jaarprogramma. De gemeentelijke bijdrage in de kosten van het jaarprogramma 2013 is vastgesteld op € 71.000.

Over 2012 bedroeg deze bijdrage € 90.000. De gemeente zag zich echter genoodzaakt te bezuinigen. Aanvullend is wel een budget van € 19.000 beschikbaar gesteld, dat projectmatig, dus buiten het jaarprogramma om, zal worden besteed.

OVERZICHT LANDSCHAPSBEHEER

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkobjecten en werkzaamheden voor het werkveld landschapsbeheer in 2013.

De situering van de objecten is te vinden op de bijbehorende *Overzichtskaart werklocaties* en *Overzicht hoogstamboomgaarden*. De objectnummers van de landschapselementen staan ook op deze kaart vermeld bij de betreffende elementen.

De nummering van de hoogstamboomgaarden is afwijkend. De situering van deze objecten is te vinden met behulp van de indeling in kilometerhokken en de bijbehorende coördinaten. De eerste zes cijfers van de objectnummers in de onderstaande tabel zijn de coördinaten van de zuidwesthoek van het kilometerhok waarin het object zich bevindt.

Objectnummer	Type element	Aard van de werkzaamheden	Hoeveelheid van de werkzaamheden
126-KL-078	Graft	Knotten knotbomen, hakhoutbeheer in graft, planten bosplantsoen	4 are afzetten, 2 stuks knotten, 125 stuks planten
126-KL-079	Knotbomenrij	Wilgen knotten	23 stuks
130-KL-006	Singel	Hakhoutbeheer in singel	13 are
132-KL-026	Holle weg	Hakhoutbeheer	4 are
222-KL-500	Heg	Heg scheren	190 meter
230-KL-500	Heg	Heg scheren	880 meter
242-KL-500	Heg	Heg scheren	40 meter
246-KL-018	Knotbomenrij	4 essen en 1 populier knotten	5 stuks
248-KL-028	Graft	Hakhoutbeheer, knotten knotbomen, planten opgaande bomen	2 are afzetten, 4 stuks knotten, 5 stuks planten
250-KL-006	Graft	Verwijderen opschot esdoorns	9 are
257-KL-001	Graft	Hakhoutbeheer	5 are
260-KL-096	Knotbomenrij	Knotten knotessen, heg scheren	5 stuks knotten, 50 meter scheren
260-KL-097	Graft	Aanplant graft, aanbrengen afrastering	150 stuks aanplanten, 75 meter raster plaatsen
273-KL-500	Heg	Heg scheren	220 meter

Objectnummer	Type element	Aard van de werkzaamheden	Hoeveelheid van de werkzaamheden
--------------	--------------	---------------------------	----------------------------------

181-310.16	hoogstamboomgaard	snoeien	60 stuks
181-316.3	hoogstamboomgaard	snoeien	61 stuks
183-313.2	hoogstamboomgaard	snoeien	58 stuks
185-310.5	hoogstamboomgaard	snoeien	17 stuks
182-311.11	hoogstamboomgaard	snoeien	109 stuks
182-315.15	hoogstamboomgaard	snoeien	22 stuks
183-317.7	hoogstamboomgaard	snoeien	23 stuks
185-310-3	hoogstamboomgaard	snoeien	21 stuks
182-315-6	hoogstamboomgaard	snoeien	68 stuks
185-309-20	hoogstamboomgaard	snoeien	24 stuks
184-313-11	hoogstamboomgaard	snoeien	24 stuks
187-315-8	hoogstamboomgaard	snoeien	28 stuks
185-314-11	hoogstamboomgaard	snoeien	22 stuks
186-313.1	hoogstamboomgaard	snoeien	22 stuks
182-312.5	hoogstamboomgaard	snoeien	82 stuks
181-312.6a	hoogstamboomgaard	snoeien	49 stuks
181-313.23	hoogstamboomgaard	snoeien	16 stuks
183-309.4	hoogstamboomgaard	snoeien	23 stuks
181-311.12	hoogstamboomgaard	snoeien	21 stuks
182-312.11	hoogstamboomgaard	snoeien	24 stuks
181-312.41	hoogstamboomgaard	snoeien	44 stuks
181-312.61	hoogstamboomgaard	snoeien	19 stuks
181-315.9	hoogstamboomgaard	snoeien	20 stuks
178-311.22	hoogstamboomgaard	snoeien	70 stuks
177-311-37	hoogstamboomgaard	snoeien	39 stuks
179-311-2	hoogstamboomgaard	snoeien	53 stuks
179-311.8	hoogstamboomgaard	snoeien	21 stuks
179-311.55	hoogstamboomgaard	snoeien	21 stuks
179-311.16	hoogstamboomgaard	snoeien	20 stuks
179-311.53	hoogstamboomgaard	snoeien	24 stuks
179-311.54	hoogstamboomgaard	snoeien	51 stuks
179-312.37	hoogstamboomgaard	snoeien	67 stuks
179-311.31	hoogstamboomgaard	snoeien	28 stuks
179-310.10	hoogstamboomgaard	snoeien	35 stuks
179-312.31	hoogstamboomgaard	snoeien	21 stuks
178-311.37	hoogstamboomgaard	snoeien	44 stuks
178-308.16	hoogstamboomgaard	snoeien	29 stuks
179-308.13	hoogstamboomgaard	snoeien	30 stuks
178-310.18	hoogstamboomgaard	snoeien	45 stuks
178-313.12	hoogstamboomgaard	snoeien	25 stuks
183-310.2	hoogstamboomgaard	snoeien	49 stuks
179-310.27	hoogstamboomgaard	snoeien	46 stuks
179-311.3	hoogstamboomgaard	snoeien	27 stuks
179-311.4	hoogstamboomgaard	snoeien	16 stuks

Objectnummer	Type element	Aard van de werkzaamheden	Hoeveelheid van de werkzaamheden
179-311.8A	hoogstamboomgaard	snoeien	23 stuks
179-311.11	hoogstamboomgaard	snoeien	72 stuks
179-311.15	hoogstamboomgaard	snoeien	53 stuks
179-311.33	hoogstamboomgaard	snoeien	50 stuks
180-311.1	hoogstamboomgaard	snoeien	45 stuks
179-308.5	hoogstamboomgaard	aanplant	20 stuks
179-312.35	hoogstamboomgaard	aanplant	6 stuks
179-312.20	hoogstamboomgaard	aanplant	7 stuks
178-313.13	hoogstamboomgaard	aanplant	8 stuks
180-313.5	hoogstamboomgaard	aanplant	4 stuks
181-316.12	hoogstamboomgaard	aanplant	10 stuks
180-308.3	hoogstamboomgaard	aanplant	6 stuks
185-308.11	hoogstamboomgaard	aanplant	3 stuks
179-308.12	hoogstamboomgaard	Aanplant + snoei + boomkorven	120 stuks